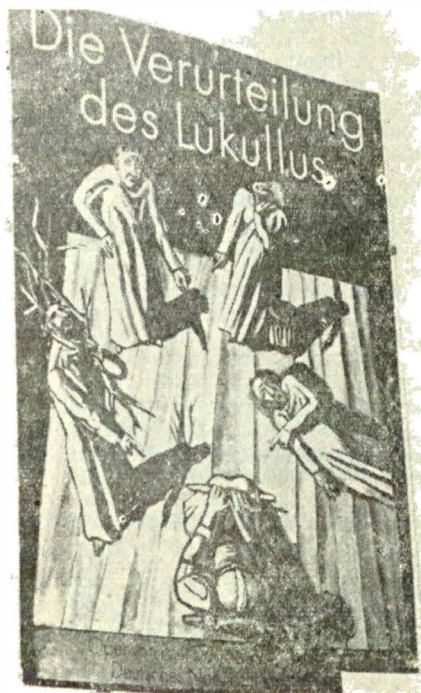

„Regele Lear“ — un portret expresionist

- „Condamnarea lui Lucullus“ — tensiune plastică expresivă

Afișul de teatru din

Republica Democrată Germană

Un eveniment al lunii iulie l-a constituit deschiderea Expoziției de afișe de teatru din Republica Democrată Germană, organizată la Teatrul Național.

Încăpătorea sală a devenit modestă, în comparație cu bogăția panourilor de afișaj. La o primă și superficială privire, vizitatorul este derutat, într-atât varietatea manierelor expozațiilor solicită atenția; dar, după un prim tur de orizont, iată că se conturează câteva direcții stilistice, care acordă expoziției caracterul de a reprezenta în mic o mult mai bogată realitate, anume aceea că în R.D.G. afișul este o artă cu o puternică tradiție, care nu refuză înnoirile și care caută să se inspire din inepuizabila experiență a artelor vecine — gravura și pictura. Așadar, arta afișului din R.D.G. se înscrie între limitele largi ale unui grafism pur și ale unei bogate picturalități.

Dacă, pe de o parte, am întâlnit afișe în care linia — ca să mă exprim în limbaj de teatru — joacă rolul principal, artistul urmărind fie puritatea și grația, fie expresivitatea formei, a desenului, pe de altă parte am văzut afișe în care culoarea e căutată pentru forța ei de a șoca sau, după caz, de a atrage pe vizitator. Astfel, în prima manieră ne întâmpină un bogat panou de afișe pentru Teatrul Național German din Weimar, semnate Kuhrt. Reținem o frumoasă gravură la *Mutter Courage* de Brecht, pentru puritatea formei, și o compoziție puternic tensionată la *Condamnarea lui Lucullus* de Paul Dessau (după Brecht), în care tensiunea se realizează între un pătrat (scindura scenei) și translația elipsoidală a câtorva siluete drapate.

Ilustrative pentru cea de-a doua manieră mi s-au părut afișul semnat Ruddigkeit, la *Regele Lear*, pentru Teatrul orașenesc din Leipzig — portret expresionist în maniera lui Kokoschka — și fanteziile coloristice ale lui Kaufmann pentru Opera Comică din Berlin, dar, aici, sub rezerva că predilecția pentru pata bogată, grasă, care fuzionează prea des în detrimentul formei, duce uneori la confuzie.

Pentru un echilibru între culoare și formă pledează afișele lui Wendt, create tot pentru Teatrul orașenesc din Leipzig — Opernhaus. E un grafician inclinat către alegorizarea plastică a simbolurilor textului dramatic. Astfel, o clepsidră cu coroană în care picură... singe, pentru *Macbeth* de Verdi, sau un coif pe viziera căruia se odihnește un personaj cu mâncare și pulpă de luptător, dar cu capul încoronat, pentru *Xerxes* de Haendel.

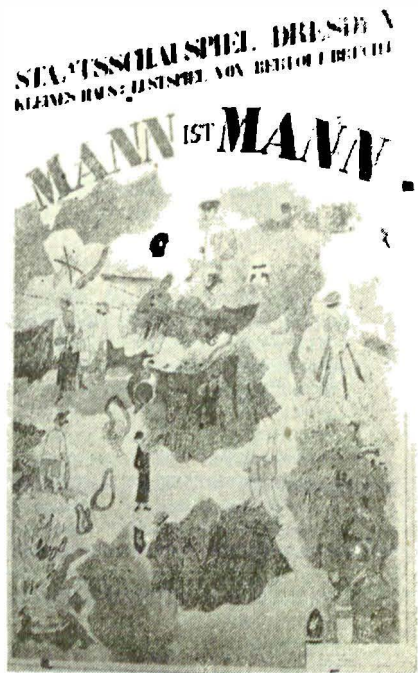
Nu e ocolită nici caricatura — oare, în limbajul formelor, aceasta nu a premers expresionismului, tocmai prin exagerarea detaliului expresiv.

siv? Rudolf Gruttner o utilizează fie într-un portret de caracter în registru aproape naturalist, fie într-o grafică ludică debordând într-o fantezie de copil, care imaginează în perspectivă topologică scene grotești sau pur comice, înviorate de pete de culoare în maniera lui Dufy afișele pentru Teatrul Dramatic de Stat din Dresda la *Piromania pentru episcop* de Sean O'Casey și, respectiv, *Un om e un om* de Bertolt Brecht. La același teatru, nu vom trece cu vederea un afiș semnat Walter pentru *Păsărelele* de Peter Hacks, care încintă prin stilizarea formelor, jocul savant al curbelor și simț pentru culoare.

Am văzut însă și simboluri mai puțin inteligibile, unele la nivel formal, altele la cel al semnificației. Așa, nu am putut înțelege, dincolo de șocul resimțit,

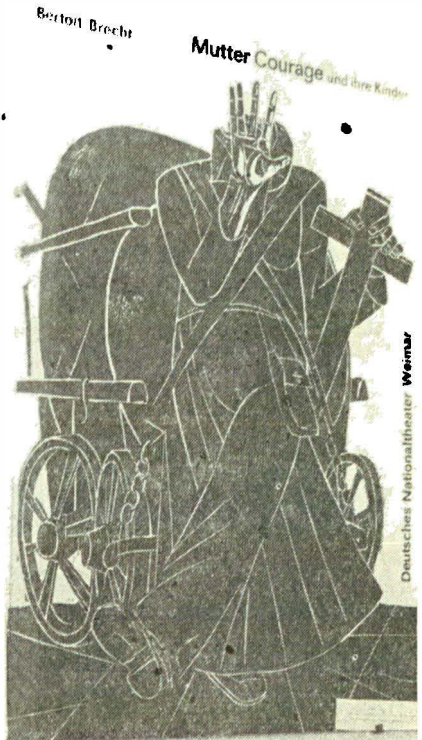

Stilizare a formelor la „Păsărelele“ de Peter Hacks

O compoziție fantezistă pentru „Un om este un om“ de B. Brecht

Puritate a formelor la „Mutter Courage“ de B. Brecht

grafica afișului semnat Kaienburg la *Casa Bernardei Alba* de Federico Garcia Lorca (Deutsches Theater — Berlin), reprezentând un animal monstruos, despicat, din care atârnă viscerele; am admirat expresivitatea desenului, fără a-i putea pătrunde semnificația.

Cu astfel de limite, dar și cu remarcabile reușite, expoziția și-a atins scopul: de a arăta publicului român direcțiile unei arte în plină expansiune a formelor, care știe și poate să fie ea însăși, chiar tutelată de necesitățile altei arte, aceea a teatrului, pe care o traduce în modurile sale specifice, tot așa cum teatrul traduce viața.

Constantin RADU-MARIA